

Verksamhetsplan med budget 2024

Markplanerings- och exploateringsnämnden

Beslutad av Markplanerings- och exploateringsnämnden, den 23 november 2023

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	1
Ordförandes inledning	2
2 Nämndens planering.....	3
2.1 Verksamhetens styrkor och utvecklingsområden	3
2.2 Verksamhetsåret 2024	3
2.3 Förväntad utveckling 2025–2027	3
3 Reglemente och styrregler.....	5
3.1 Uppdrag enligt reglemente.....	5
4. Planering av nämndens verksamhet och utveckling.....	6
4.1 Utgångspunkter för Örebro kommuns verksamhet	7
4.2 Strategiska områden	9
Lärande, utbildning och arbetsmarknad	9
Ett tryggt Örebro genom livet	10
Ett hållbart och växande Örebro	12
Näringsliv, tillväxt, civilsamhälle och kultur.....	16
4.3 Övriga mål och uppdrag.....	18
5 Planering för nämndens resurser	19
5.1 Ekonomi.....	19
5.1.1 <i>Markplanerings- och exploateringsnämndens samlade ekonomi.....</i>	<i>19</i>
5.1.2 <i>Politiska prioriteringar</i>	<i>20</i>
5.1.3 <i>Budgetramar per verksamhetskod</i>	<i>20</i>
5.1.4 <i>Intäkts- och kostnadsutveckling</i>	<i>21</i>
5.1.5 <i>Enheternas budgetramar.....</i>	<i>21</i>
5.1.6 <i>Investeringar och lokalförsörjning i investeringsprogrammet ...</i>	<i>21</i>
Bilaga 1 Översikt över verksamhetens utveckling.....	24
Bilaga 2 Nämndens organisation.....	25
Bilaga 3 Beslutade åtgärder	26
Bilaga 4 Reglemente Markplanerings- och exploateringsnämnden..	27

1. Förslag till beslut

Markplanerings- och exploateringsnämnden är en drivande motor i samhällsbyggnadsprocessen och samverka både internt och externt för att säkra en effektiv samhällsbyggnadsprocess. Nämnden står inför fortsatta utmaningar kopplade till ekonomiska förutsättningar och investeringar. Arbetet med att utveckla och förbättra såväl löpande verksamhetsprocesser som investeringsprocessen behöver fortsätta under 2024 för att klara effektiviseringskraven. Nämnden berörs av 12 av Kommunfullmäktiges strategiska mål. Till det har nämnden arbetat fram 10 nämndmål och 9 aktiviteter. Utöver det har nämnden fått uppdrag som omhändertas.

Markplanerings- och exploateringsnämndens budgetram för 2024 uppgår till 87,2 mnkr. Nämnden har en negativ avvikelse mot budget på 4,2 mnkr att hantera för att nå en budget i balans. Arbetet med åtgärdsplaner är påbörjat och presenteras senast senare.

Förvaltningens förslag till Markplanerings- och exploateringsnämnden

1. Verksamhetsplan med budget 2024 för Markplanerings- och exploateringsnämnden fastställs.
2. Verksamhetsplan med budget 2024 överlämnas till Kommunstyrelsen för kännedom.
3. I syfte att säkerställa en ekonomi i balans får förvaltningen i uppdrag att ta fram åtgärder och redovisa dessa i *Bilaga 3, Beslutade åtgärder* för beslut senast i februari 2024. Beslutade och vidtagna åtgärder ska löpande följas upp under året.

Ordförandes inledning

Örebro är en fantastisk kommun att bo, leva och verka i, och det vill vi fortsätta arbeta för. Det är attraktivt för företag att etablera sig och växa här och vi är en av de kommuner som växer snabbast i Sverige. Vi har ett blomstrande nöjesliv med ett pulserande stadsliv och en levande landsbygd.

Att vara en snabbt växande kommun ställer krav på exempelvis vår infrastruktur och fungerande processer för byggnation. En snabb byggtakt skapar möjligheter att omforma vår geografiska yta och strategiskt arbeta för att bygga bort barriärer, skapa bättre naturliga samband mellan olika delar av Örebro för en minskad segregation, mer folkhälsa och tryggare miljöer.

För att möta framtiden behöver vi fortsätta arbetet med en hållbar och god mobilitet i hela kommunen. Örebro ska vara en attraktiv gång- och cykelstad med en effektiv kollektivtrafik och en fungerande biltrafik.

Tillsammans med ett kreativt och nytänkande civilsamhälle ska vi fortsätta skapa mötesplatser som möjliggör en aktiv och meningsfull fritid för människor i alla åldrar. Vi vill skapa en kommun för både dagens orebroare och framtidens generation.

Vi behöver ta nästa kliv i frågan gällande klimat och miljö. God tillgång till el är en förutsättning för att Örebro ska kunna växa och ligga i framkant. Vi ska säkra energiförsörjningen och bli självförsörjande på klimatsmart energi.

Kemal Hosó (S), kommunalråd
Ordförande Markplanerings- och exploateringsnämnden

Maria Haglund (M), kommunalråd
Vice ordförande Markplanerings- och exploateringsnämnden

Per Evenhamre (C)
Ledamot Markplanerings- och exploateringsnämnden

2 Nämndens planering

2.1 Verksamhetens styrkor och utvecklingsområden

Markplanerings- och exploateringsnämnden är en drivande motor i samhällsbyggnadsprocessen utifrån bland annat översiktlig planering, strategiska markköp och strategisk trafikplanering. Genom samarbetsformer fortsätter nämnden bidra till utvecklingen av en effektiv samhällsbyggnadsprocess. Samarbete sker både internt i kommunen och externt med byggaktörer, civila samhället och akademien.

HME-värdet¹ i nämndens verksamhet är högt och arbete för att stärka ledarskapet och medarbetarskapet värdesätts. Ett aktivt ledarskap och medarbetare som mår bra är viktiga delar för att fortsätta leverera på grunduppdraget i en alltmer komplex och föränderlig verklighet.

Nämndens verksamhet står inför fortsatta utmaningar kopplade till dess ekonomiska förutsättningar och investeringar inom nämndens område. Arbetet med att utveckla och förbättra såväl löpande verksamhetsprocesser som investeringsprocessen behöver fortsätta under 2024 för att klara effektiviseringskraven.

2.2 Verksamhetsåret 2024

Under senare år har flera översiktliga planer tagits fram som möjliggör för både nya stadsdelar och en utveckling av befintliga stadsområden. Tillsammans med pågående översiktlig planering ger dessa kommunen en god beredskap och möjlighet att i efterföljande planeringsled strukturerat fortsätta säkra den framtida försörjningen av byggbar mark för bostäder, verksamheter och samhällsservice.

För 2024 har konjunkturen tydligt vikt nedåt, trots detta bedömer nämnden att efterfrågan på verksamhetsmark kommer fortsätta vara hög under året. Kommunen har en relativt stor planreserv, men bara en del är byggklar med hänsyn till att infrastrukturen inte är utbyggd. Av den byggklara marken är huvuddelen redan markanvisad och därför finns endast ett fåtal lediga tomter för nya förfrågningar.

Nämnden kommer under 2024 fortsätta arbeta med utmaning kopplat till investeringsprocessen. Ett stort utvecklingsarbete har skett vilket lett till ökad kunskap, kontroll, styrning och uppföljning inom processen. I samarbete med Teknik- och serviceförvaltningen kommer arbetet med att säkerställa att investeringsnivåerna motsvarar de ekonomiska förutsättningar fortsätta. Likaså fortsätter arbetet med att identifiera underhållsbehov och integrera det i budget- och investeringsprocessen för att få en förbättrad investeringsplanering.

2.3 Förväntad utveckling 2025–2027

Den långsiktiga befolkningsprognosen fram till 2031 är knappt 173 000 invånare, vilket är lägre än prognoserna innan pandemin. Nämnden tar ändå fortsatt höjd för tillväxt inom alla ålderskategorier och grupper genom att kontinuerligt arbeta med bostadsförsörjning som tillgodoser behov för alla livets skeden och livssituationer. Under 2023 kom Kairos rapport ”Stora flytt- och boendestudien” som pekar ut vissa utmaningar för Örebro framöver. Dessa kommer arbetas in i det

¹ Ett värde för hållbart medarbetarengagemang som utgår från medarbetarenkäten.

löpande strategiska arbetet med bostadsförsörjning. Några av slutsatserna och utmaningarna som pekats ut är dessa:

- Örebro vinner unga men förlorar barnfamiljer till omkringliggande kommuner. Örebro tappar även personer i övre 20-årsåldern till större städer med en mer diversifierad arbetsmarknad.
- Tryggheten behöver öka i kommunen för att öka förmågan att bibehålla fler barnfamiljer. Nämnden kan förstärka arbetet med ökad trygghet genom att planera för en integrerande och blandad bebyggelse samt systematisera det strategiska nyttjandet av offentliga miljöer för att skapa rörelse på platser.
- Örebro behöver fortsätta rustas mot klimatförändringarnas effekter. De händelser som redan skett i form av översvämningar, ras, skred samt andra effekter av klimatförändringen kommer att bli vanligare i framtiden. Detta kommer bli en allt viktigare faktor för flyttare.
- I dagsläget har Örebro en låg koncentration av teknisk kompetens jämfört med andra. Denna sektor kommer bli allt viktigare för att behålla och attrahera invånare.

Nämnden har sedan tidigare ringat in utmaningar som påverkar verksamheten för kommande år, dessa kvarstår även under 2024:

- Ett växande Örebro innebär förändringar i befintlig stadsmiljö där fler boenden, aktörer och trafikanter som ska dela på samma yta. Det gäller att skapa förståelse för de förändringar som behöver ske för att åstadkomma ett Örebro som är hållbart utifrån miljö-, framkomlighets- och attraktivitetsperspektiv.
- Ekonomisk utmanade tider ställer krav på en fungerande långsiktig ekonomistyrning som handlar om optimering av interna processer, en balans i ambitionsnivåer gällande kvalitet och utveckling samt utveckling av investeringsprocessen i samarbete med Teknik- och serviceförvaltningen.
- Arbetssättet för exploateringsekonomi behöver utvecklas efter ändrade rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKA). Rekommendationerna innebär att en större del av exploateringsekonomi att behöva kostnadsföras i stället för att tillfälligt aktiveras som omsättningstillgångar och avräknas från resultatet det år som en försäljning genomförs. Det innebär att det kommande fem åren behöver avsättas 6–40 mkr per år för att hantera nödvändiga kostnader för bland annat detaljplanläggning och sanering.
- Nämnden fortsätter bidra till minskade socioekonomiska klyftor och ojämlika livsvillkor. Arbetet ska kontinuerligt stärkas genom planprocessen i samverkan med andra förvaltningar i kommunen. Ökad trygghet i samhället kan på lång sikt stärkas genom dels integrerande och blandad bebyggelse, dels utveckling av offentliga miljöer, särskilt i stadskärnan, för att kombinera ökad rörelse, livfullhet och aktivitet med minskad trygghet och brottslighet på särskilda platser.
- Översiktsplanen och Program för hållbar utveckling är de två styrdokument som vägleder utvecklingen i Örebro. Under 2024 ska arbetet med revidering av Översiktsplanen inledas och kommer fortlöpa kommande år. Samtidigt behöver arbetet med att implementera Program för hållbar utveckling stärkas för att det tydligare ska genomsyra nämndens verksamhet.

3 Reglemente och styrregler

3.1 Uppdrag enligt reglemente

Detta är ett utdrag från reglementet för Markplanerings- och exploateringsnämnden. Se bilaga 4 för fullständig text.

Markplanerings- och exploateringsnämnden företräder kommunen som ägare av kommunens markreserv, exploateringsfastigheter och de fastigheter där det inte är föreskrivet att annan nämnd ska företräda kommunen som ägare.

Nämnden ska besluta om inlösen enligt plan- och bygglagen, avtal om fastighetsreglering enligt fastighetsbildningslagen och besluta om förvärv och överlåtelse av fastighet eller fastighetsdel för en köpeskilling eller ersättning upp till tio (10) miljoner kronor. Vid byte av fastighet gäller samma beloppsgräns utifrån bedömt marknadsvärde. Nämndens beslutanderätt om överlåtelse eller förvärv av fastighet eller fastighetsdel avser inte ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nämnden har rätt att förvärva nyttjanderätt till fast egendom som inte avser förvärv av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Nämnden ansvarar för

- antagande av planprogram som avses i 5 kap. 10 § plan- och bygglagen. Nämnden får även besluta att ändra eller upphäva sådana
- ordnandet av allmänna platser enligt 6 kap. 18 § plan- och bygglagen
- att bistå Kommunstyrelsen i arbetet med sådan översiktlig planeringen som avses i 3 kap. plan- och bygglagen
- att bistå Kommunstyrelsen i arbetet med att upprätta förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen enligt lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar
- att bistå Kommunstyrelsen i arbetet med att upprätta förslag till exploateringsriktlinjer
- ärenden där kommunen är part enligt 51–53 §§ lagen om allmänna vattentjänster. Beredning av ärende om att visst markområde ska ingå i verksamhetsområde enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster
- inom sitt verksamhetsområde inneha bostadsrätter med en rätt att förvärva och överlåta bostadsrätter för en köpeskilling upp till tio (10) miljoner kronor. I förvaltningen ingår att upplåta bostadsrätter med hyresrätt
- att ingå exploateringsavtal enligt 6 kap. 39 § plan- och bygglagen
- att påkalla förrättning med stöd av 18 § första stycket p.3 anläggningslagen och påkalla fastighetsreglering med stöd av 5 kap. 3 § tredje stycket fastighetsbildningslagen.
- namnsättning av stadsdelar och områden
- natur- och miljöfrågor som inte innebär myndighetsutövning och verka för en god miljö- och naturvård i kommunen
- skötsel av natur- och kulturresevat samt bereda ärenden om bildande av natur- och kulturresevat.

Markplanerings- och exploateringsnämnden styr verksamhet genom

- de ekonomiska ramar som fastställs i verksamhetsplan med budget
- fastställd delegationsordning
- handläggningsordningar och arbetsordningar för olika delar av verksamheten, fastställda inom förvaltningen

4. Planering av nämndens verksamhet och utveckling

Markplanerings- och exploateringsnämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges strategiska mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk kvalitetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning. Vid konflikt mellan ekonomi och verksamhet, är det ekonomin som utgör gränsen för verksamhetens omfattning.

Detta utförs i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar.

I denna verksamhetsplan redovisas vad som ska åstadkommas för att säkra grunduppdraget och nämndens bidrag till de strategiska målen.

Fullmäktiges strategiska mål omhändertas på något av följande två sätt.

1. Till respektive strategiskt mål fastställs 1–3 nämndmål. Vidare beslutas vilka mätbara indikatorer som är kopplade till respektive nämndmål. I samband med att mål och indikatorer fastställs, fastställs också nivåer för måluppfyllelse. Om ett nämndmål *inte* är mätbart tydliggörs hur bedömningen av måluppfyllelse ska göras.
2. Kommunstyrelsen fastställer kommunövergripande indikatorer för respektive strategiskt mål. Nämnden beslutar om vilka aktiviteter som ska genomföras för att bidra till att det strategiska målet uppfylls samt när aktiviteterna ska vara genomförda.

Mål 1–11, mål 14 samt mål 18–19 hanteras enligt punkt 1 ovan. Mål 12–13 samt mål 16–17 hanteras enligt punkt 2 ovan.

För varje mål som nämnden har huvudansvar för eller kan bidra till, görs en bedömning av om och i så fall hur samverkan med andra nämnder, bolag eller externa aktörer bör bedrivas för bättre effekt.

Kommunfullmäktige har fastställt 19 strategiska mål, Markplanerings- och exploateringsnämnden berörs av 12 av dessa. Av de 19 strategiska målen är 8 definierade som mål av betydelse för god ekonomisk hushållning (GEH-mål). Markplanerings- och exploateringsnämnden berörs av 3 av GEH-målen. Uppföljning av samtliga mål sker dels i samband med delårsrapport med prognos 2, dels i samband med årsberättelsen.

Utöver de strategiska målen har Kommunfullmäktige fastställt ett antal uppdrag. Uppdragen ska påbörjas, och om möjligt avslutas, under 2024. I samband med delårsrapporter och årsberättelse redovisas status på de uppdrag nämnden har ansvar för. Motsvarande redovisning sker också avseende uppdrag från 2023 som fortfarande är aktuella.

4.1 Utgångspunkter för Örebro kommuns verksamhet

I detta avsnitt redovisas nämndens egna mål som är relaterade till de två strategiska mål som utgör utgångspunkter för Örebro kommuns verksamhet. Avsnittet avslutas med en beskrivning av riktade uppdrag från Kommunfullmäktige.

Mål utifrån Kommunfullmäktiges strategiska mål

Strategiskt mål 1: Varje nämnd ska ha en ekonomi i balans och dess verksamheter ska bidra till en god ekonomisk hushållning

Arbetet med en ekonomi i balans fortsätter under 2024. Nämndens verksamhet påverkas av omvärldsläget och det förändrade konjunkturläget. Det är därför ett fortsatt osäkert ekonomiskt läge som är att vänta under budgetåret.

Långsiktig ekonomistyrning är ett arbete som sätts ännu mer i fokus i och med det försämrade omvärldsläget och förändrad konjunktur. Det krävs ett fokus på optimering av interna processer samtidigt som en medveten strategi för balansen mellan ambitionsnivåer avseende kvalitet och utveckling behövs. Det handlar om att, med tilldelade budgetmedel, hantera investeringar och drift i det växande Örebro – växande både utifrån en ökad geografisk yta och förändrad demografi. I och med detta kommer det behövas ett kontinuerligt arbete för att anpassa investeringsnivåerna efter rådande ekonomiska förutsättningar, vilket är beroende av ett fortsatt samarbete mellan verksamheter även i den nya organisationen. Utmaningen framåt kommer vara att inom det begränsade ekonomiska utrymmet för investeringar kunna genomföra de investeringar som krävs för att tillgodose identifierade behov som är beslutade för respektive område för att både utveckla och växa men även underhålla befintliga tillgångar. I detta arbete är det viktigt att nämnden och berörda inom verksamheten har god kunskap om investeringsprocessen och investeringsmedel.

Nämndmål: Markplanerings- och exploateringsnämnden ska ha en budget i balans

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Budgetutfall för budgetåret	-	-	-1,8 mnkr	>/=0

Nämndmål: Förbättra och säkra upp investeringsprocessen för att säkerställa tydlighet, transparens, god prioritering av medel samt effektivt genomförande

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Nyttjandegraden av investeringsmedel för Markplanerings- och exploateringsnämnden	-	-	85 %	>80 %

Strategiskt mål 2: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en trygg och säker arbetsmiljö * GEH-mål

För att stärka Örebros kompetensförsörjning och människors framtidsutsikter på arbetsmarknaden ska nämnden arbeta med olika former av utbyten med skolor och lärosäten. Relevanta aktiviteter kan inkludera att ta emot akademiska praktikanter och skolbesök, bidra med ämnen och underlag till uppsatser, och att samverka med framför allt Örebro universitet, men även andra lärosäten. Särskilda insatser för att öka attraktiviteten för Örebro kommun som arbetsgivare kan göras mot vissa grupper så som studenter inom arkitektur eller civilingenjörer, utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.

Ett led i att vara en attraktiv arbetsgivare är möjligheten till distansarbete. Att arbeta hemifrån är en möjlighet som utformas i dialog mellan medarbetare och chefer. Efter år av hemarbete kan det konstateras att produktionen inte påverkats negativt. Arbetssätt fortsätter att utvecklas i gränslandet mellan digitala arbetsytor och fysiska möten.

Under 2023 arbetades en ny målbild fram för den nya förvaltningen. Under 2024 fortsätter arbetet att omsätta den i praktiken för att skapa en god gemenskap och trygga medarbetare. Även arbetet med ”Säkra kompetensen” kommer att fortsätta under året.

Som arbetsgivare arbetar nämnden ständigt för att skapa en god arbetsmiljö. Örebro kommun mäter arbetsmiljön genom bland annat årliga HME-enkäter. HME (Hållbart medarbetarengagemang) är ett totalindex som beräknas utifrån resultaten för de tre delindex motivation, ledarskap och styrning. Markplanerings- och exploateringsnämnden vill upprätthålla det höga HME-värde som verksamheterna uppvisade i den tidigare organisationen.

Nämndmål: Markplanerings- och exploateringsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Andel avdelningar som har ett HME-värde över 78	66 %*	100 %*	100 %	100 %
Kommentar: *Avser motsvarande avdelningarna i gamla organisationen: Mark och exploatering 2021:(74) 2022:(84), Stadsplanering 2021:(81) 2022:(83), Staben 2021: (82) 2022:(81)				

Nämndmål: Markplanerings- och exploateringsnämnden ska ha ett utbyte med skolor och lärosäten

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Antal aktiviteter med skolor och lärosäten	-	-	20	30
Kommentar: Med aktiviteter menas till exempel att ta emot praktikanter, svara på enkäter som studenter skickar, bidra med uppsatämnen, besök på skolor/ universitet, samarbeten med Universitet och högskolor med mera. Aktiviteter ska räknas på följande sätt: Varje insats/tillfälle räknas som en aktivitet, oavsett om flera personer från verksamheten deltar.				

Uppdrag 2024

- Skapa fler praktikplatser i kommunens verksamheter
- Varje nämnd skall upprätta en kompetensförsörjningsplan för sitt ansvarsområde. Uppföljning av planens verkställande ska ske i nämndens ordinarie uppföljningsarbete.

4.2 Strategiska områden

Lärande, utbildning och arbetsmarknad

I detta avsnitt redovisas nämndens egna mål som är relaterade till de strategiska målen. Markplanerings- och exploateringsnämnden berörs av inom området Lärande, utbildning och arbetsmarknad.

Mål utifrån Kommunfullmäktiges strategiska mål

Strategiskt mål 5: Det ska råda nolltolerans mot mobbing och kränkande behandling

Nämnden strävar efter att ha en bra arbetsmiljö i all den verksamhet som bedrivs. Mobbing och kränkande särbehandling ska inte förekomma och för att motverka detta ska det finnas ett aktivt arbete för att informera om risker och för att upptäcka och hantera eventuella fall. Varje enhet inom nämndens verksamhet ska årligen diskutera och uppmärksamma frågor om mobbing och kränkande behandling, med syfte att förebygga sådana händelser.

Nämndmål: Markplanerings- och exploateringsnämnden ska motverka mobbing och kränkande särbehandling på arbetsplatsen

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Antal anställda inom MEN som upplever sig ha utsatts för kränkande särbehandling av kollega eller chef de senaste 12 månaderna*	-	-	0	0
Antal utredningar som påvisar att kränkande särbehandling sannolikt förekommit**	-	-	0	0
Kommentarer: *Enkätfråga skickas ut till alla anställda inom kommunen, resultatet redovisas per nämnd. ** Ska ses i relation till antal genomförda utredningar.				

Målet ska anses uppfyllt när båda indikatorernas målvärde är uppfyllda mot bakgrund av den nolltolerans kommunen har mot mobbing och kränkande särbehandling. Samtidigt behöver det finnas en tillåtande kultur inom nämndens verksamhet för att lyfta problematik och anmäla mobbing och kränkande särbehandling.

Ett tryggt Örebro genom livet

I detta avsnitt redovisas nämndens egna mål som är relaterade till de strategiska målen. Markplanerings- och exploateringsnämnden berörs av inom området Ett tryggt Örebro genom hela livet.

Mål utifrån Kommunfullmäktiges strategiska mål

Strategiskt mål 10: Det ska vara tryggt att bo, leva och verka i Örebro kommun

Utformning och gestaltning av livsmiljöer kan medföra ett positivt rörelsemönster över dygnets alla timmar där möten mellan människor i olika vardagliga ärenden kan förstärka upplevelsen av trygghet. I planprogramarbetet skapas förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som främjar integration, kopplar samman stadsdelar, tillskapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk. Barnens trygghet, tillgänglighet och säkerhet i livsmiljöer är en prioriterad fråga. Det pågår arbete med trafiksäkerhetsåtgärder för barn i samband med trafikmiljöinvesteringar på allmän plats. Arbetet med huvudcykelstråk fortsätter för att få säkrare cykelbanor och ökad trygghet genom att fler cyklar. En ytterligare del i att skapa trygga miljöer är genom att kulturmiljöer och kulturvärden tas tillvara och utgör en självklar, synlig och uppmärksam del av Örebro kommun.

Nämndmål: Genom investering i offentliga miljöer ska förutsättningar för trygga miljöer skapas

Indikator för mätning av måloppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Antal genomförda trygghetsstudier	-	-	2	≥2
Kommentar: För samtliga namnsatta investeringar >1 mnkr i stadskärnan eller i något av inom kommunens gränser utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden ska trygghetsanalys genomföras och resultatet inarbetas i investeringsförslaget.				

Strategiskt mål 11: Örebro kommun ska inte ha några utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden

Kunskap om betydelsen av trygghetsfrågor och sociala hållbara lösningar är en viktig pusselbit inom samhällsplanering. Kommunen har ett omfattande arbete för att fånga upp så många perspektiv som möjligt. Markplanerings- och exploateringsnämndens verksamhet bidrar till ett tryggt Örebro genom sitt breda arbete med trygghetsfrågor. Genom samverkan med andra parter som till exempel Partnerskapet, Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och kriminologiavdelningen på Örebro universitet utvecklas nämndens trygghetsskapande arbetssätt. Arbetet går ut på att stärka befintliga verktyg och samarbetsprocesser samt etablera nya, givande sådana för att ta arbetet med social hållbarhet vidare. Samarbetet kan vidareutvecklas, med ännu bredare deltagande – både inom nämndens verksamhet och utanför.

Ur ett rumsligt perspektiv anges de strategiska utvecklings- och förändringsbehoven för Örebros stadsdelar i kommunens översiktsplan. Här återfinns generella strategier för hur staden bör utvecklas för att minimera boendesegregationen och skapa en mer jämlik tillgång till funktioner och resurser som har en koppling till plats. Översiktsplanen betonar exempelvis att staden ska hänga samman genom bebyggelse-, trafik- och grönstrukturen, att boendemiljöer

ska ha en variation och oavsett belägenhet ha en närhet till de funktioner som är viktiga för människor i vardagen. I en efterföljande del beskrivs hur befintliga stadsdelar bör utvecklas. Dessa och andra likartade strategier konkretiseras sedan i Strategi för arkitektur och byggande, där bevarande- och utvecklingsbehoven för den stadsdelstyp som Vivalla kan sägas tillhöra beskrivs utförligare. Tillsammans utgör översiktsplanen och Strategi för arkitektur och byggande centrala utgångspunkter för det nödvändiga arbetet med att åstadkomma rumsliga förändringar i stadsdelar som räknas som eller löper risk att bli utsatta. Att säkra upp och genomföra lämpliga åtgärder sker i många avseenden i efterföljande planering, men även i ett bredare perspektiv när rumsliga åtgärder kopplas samman med andra insatser. Ett ytterligare, konkret stöd för en utveckling av Vivalla utgörs av den fördjupning av översiktsplanen som antogs 2016, vilken ligger som grund för det stadsbyggnadsprojekt som pågår och har som syfte att genomföra intentionerna i fördjupningen.

Nämndmål: Utsattheten i områden ska minska genom utveckling av den fysiska miljön

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Antal aktiviteter i utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden	-	-	3	>3

Målet är uppfyllt när indikatorns målvärde är uppnått i kombinerat med att minst en aktivitet utförts i respektive område.

Ett hållbart och växande Örebro

I detta avsnitt redovisas nämndens aktiviteter och/eller egna mål som är relaterade till de strategiska målen Markplanerings- och exploateringsnämnden berörs av inom området Ett hållbart växande Örebro. Avsnittet avslutas med en beskrivning av riktade uppdrag från Kommunfullmäktige.

Mål utifrån Kommunfullmäktiges strategiska mål

Strategiskt mål 12: I Örebro ska tillgången på bostäder i högre grad överensstämma med efterfrågan både vad gäller fastighetstyp, läge och prisbild

I översiktsplanen finns den samlade bilden över var i staden och övriga kommunen som nya bostäder kan tillkomma. Det gäller såväl i nya stadsdelar och nya områden i mindre tätorter som kompletteringar och förändringar i den befintliga stadsstrukturen. Förutom att visa i vilka lägen i kommunen som ytterligare bostadsbebyggelse är lämpliga ges också strategisk vägledning för vilka typer av bostäder (hustyp, upplåtelseform) som bör vara inriktningen beroende på omgivande geografiskt sammanhang eller hur bostadsbeståndet ser ut i närområdet. Inom ramen för bostadsförsörjningen genomförs löpande analys av läget på bostadsmarknaden, däribland utifrån prisbild, behov och läge.

Genom att samarbeta och arbeta med proaktiv översiktlig planering i bland annat planprogram skapar nämndens verksamhet förutsättningar för god bostadsförsörjning. Generellt är planberedskapen inom den översiktliga planering god. Det krävs dock ett fortsatt intensivt och kontinuerligt arbete för att säkra den framtida försörjningen av byggbar mark för bostäder, verksamheter och samhällsservice.

Den långsiktiga befolkningsprognosen fram till 2031 är knappt 173 000 invånare, vilket är lägre än de prognoser som gjordes innan pandemin. Det finns flera osäkerhetsfaktorer kopplat till detta, som trenden med utflytt till kranskommuner samt ökad möjlighet till distansarbete inom en del yrkeskategorier, vilket kan påverka flyttnettot. Med detta som bakgrund tar verksamheten ändå fortsatt höjd för tillväxt inom alla ålderskategorier och grupper. Det innebär ett kontinuerligt arbete med bostadsförsörjning för att tillgodose behov för livets alla skeden och livssituationer. Prognosen är att behovet av nya grupp- och servicebostäder och bostäder för äldre kommer att vara stort framöver.

Nämnden fortsätter arbeta för att skapa förutsättningar för att tillskapa fler enbostadshus. Utifrån rådande konjunktur och ränteläget har intresset för nybyggnation av detta varit relativt svagt under 2023, men på sikt är prognosen att efterfrågan kommer att öka igen.

Aktivitet:

- För varje uppdrag inom den översiktliga planeringen ska vid uppstart redogöras för hur uppdraget svarar på efterfrågan gällande användning, läge och bebyggelsestyp
- I markanvisningar beakta marknadsförutsättningarna och bedöma efterfrågan för de tänkta bostäderna

Strategiskt mål 13: Inom och mellan våra stadsdelar behövs fler och mer varierade bostadstyper

Med översiktsplanen som strategisk utgångspunkt skapar nämnden förutsättningar för funktionella blandningar i nya och befintliga stadsdelar och områden. Genom att säkerställa tillgång till fler och större variation av bostäder i Örebro tätorter och på landsbygden bidrar nämnden till att skillnaderna i livsvillkor och geografiska skillnader på sikt kan minska.

Förutom översiktsplanen utgör Strategi för arkitektur och byggande ett viktigt stöd i förståelsen för varför fler och mer varierade bostadsformer är viktigt i och mellan stadsdelar. Utvecklingsförslag, planprogram och fördjupningar av översiktsplanen är alla viktiga delar för att skapa dessa förutsättningar.

Nämnden ansvarar för markanvisningar av bostäder på den kommunalägda marken. Genom den väl etablerade Örebromodellen som metod för planering och markanvisning av verksamheter och bostäder kan kommunen påverka bebyggelsestyp, byggnaders utformning och bostäders upplåtelseform.

Aktivitet:

- Varje utvecklingsförslag, planprogram eller fördjupningar av översiktsplanen som bedrivits under året ska bidra till ökad bostadsvariation
- Ett förslag till kort ”populärversion” av Strategi för arkitektur och byggande i Örebro kommun ska tas fram

Strategiskt mål 14: Örebro kommun ska fortsatt vara attraktivt för företag att växa och etablera sig i * GEH-mål

Markplanerings- och exploateringsnämnden bidrar till det strategiska målet genom att skapa förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och utökas i kommunen. Ett långsiktigt och strategiskt arbete för att möjliggöra verksamhetsmark utifrån näringslivets behov pågår kontinuerligt i samarbete med övriga verksamheter inom och utanför förvaltningen. Trots en svagare konjunktur är det stor efterfrågan på verksamhetsmark och det finns risk att det under 2024 kommer vara underskott på byggklar och kommunägd verksamhetsmark, i synnerhet för större och ytkrävande verksamheter. För att fortsätta vara en attraktiv kommun och säkerställa viktiga etableringar inom kommunen och regionen är det viktigt att kommunen har tillgänglig byggklar mark att sälja. För att detta ska uppnås måste flera av kommunens nämnder samverka för att nå målet. Markplanering- och exploateringsnämnden ansvarar för markanvisning och försäljning, Bygg- och miljönämnden ansvarar för att se till att detaljplaner tas fram i tid och Teknik- och servicenämnden ansvarar för projektering och byggande av teknisk infrastruktur. Utvecklingen av verksamhetsområden behöver både tillse att det finns förutsättningar för företag att etablera sig samtidigt som utvecklingen är hållbar. Arbetet utvecklas kontinuerligt för att bli bättre och effektivare.

Nämndmål: Tillgången på kommunägd planlagd mark för verksamhets-etableringar ska vara god

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Antal kvm såld verksamhetsmark (kommunägd mark)	243 100	117 000	100 000	150 000
Antal kvm verksamhetsmark som adderas till planreserven utifrån årets laga kraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	20 000	20 000	500 000	>150 000

Måluppfyllelse bedöms utifrån differensen mellan utfallen för respektive indikator. Antal kvadratmeter planlagd verksamhetsmark ska vara i nivå med antal kvadratmeter såld verksamhetsmark. Differensen behöver inte vara noll sett till ett år men över tid, 2-3 år, bör planläggning vara i nivå med försäljning.

Strategiskt mål 16: Inom Örebro kommunkoncern ska energieffektiviseringen öka * GEH-mål

För att bidra till att minska energiförbrukningen och öka energieffektiviseringen inom kommunkoncernen ska nämnden inom sin verksamhet inventera energiförbrukning i fastighetsbeståndet. Utredningen ska ske enligt prioriteringsordning där störst potential till energieffektivisering går först. Åtgärder i fastigheterna kommer att föreslås där även trolig effektvinst kommer redovisas. För att göra de åtgärder som behövs kommer medel att behöva avsättas under kommande år.

Inom uppdraget för Klimatneutrala Örebro leder Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen arbetspaket som syftar till att identifiera och påbörja pilotprojekt för klimatneutrala byggnader inom de vanligaste byggnadstyperna och infrastrukturprojekt för nya stadsdelar, utifrån ett livscykelperspektiv.

Aktivitet:

- Utredning fortsätter och handlingsplan tas fram för åtgärder som kan leda till energieffektivisering inom det kommunägda beståndet
- Leder arbetspaket inom Klimatneutrala Örebro

Strategiskt mål 17: Öka den biologiska mångfalden och andelen giffria miljöer

Nämndens verksamhet bidrar i grunduppdraget på flera sätt till det strategiska målet genom att verka för en god miljö- och naturvård i kommunen. Biologisk mångfald är en förutsättning för allt liv som lever på jorden. Den snabbt ökande förlusten av arter och deras livsmiljöer är därför ett allvarligt problem. Grönområden med hög attraktionskraft och rik natur är en viktig pusselbit både i skapande av högre biologisk mångfald, attraktiva boendemiljöer och möjligheter till aktiv fritid. Kommunen arbetar strategiskt och långsiktigt med grön- och naturområden i den fysiska planeringen och i förvaltningen av naturmiljöer och skog.

I takt med att staden växer och fokuset ökar på förtätning och omvandling av bland annat tidigare industriområden så kommer förorenad mark bli en viktigare fråga i stadsplaneringen. Nämnden bidrar till giftfri miljö bland annat genom att sanera mark i gamla industriområden som omvandlas till bostadsområden. Det har fått den positiva följden att allt fler förorenade områden saneras. I den nya

organisationen arbetar personalen gemensamt inom Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen mot Markplanering- och exploateringsnämnden samt Bygg- och miljönämnden. Detta skapar möjlighet för effektiv samverkan i dessa frågor. En ytterligare framgångsfaktor för en god hantering av förorenade områden är ett gott samarbete mellan kommunen och Länsstyrelsen.

Aktivitet:

- Fortsätta restaurera hagar, ängar och betesmarker i syfte att stärka och öka den biologiska mångfalden
- Fortsätta tillämpa grönytefaktor vid markanvisningar i syfte att öka mängden grönyta i våra bebyggda miljöer
- Använda verktyg för att säkerställa ekosystemtjänster i kommande planprogram och planeringsunderlag

Strategiskt mål 18: Säkra en hållbar och resilient vattenförsörjning

Grundvattentillgången är central för möjligheten till säker tillgång till dricksvatten. Genom att säkerställa omhändertagande av dagvatten, ökad infiltration samt fördröjning av vattnets framfart i landskapet kan grundvattenbildningen öka. Tillgången till säkrad och ekonomiskt effektiv dricksvattenförsörjning skapas genom en god förplanering för tekniska systemlösningar och en bebyggelsestruktur som tar hänsyn till förutsättningarna för både dricksvattenförsörjning och spillvattenhantering. Nämnden ansvarar för detta genom översiktlig planering.

Våtmarker har flera viktiga funktioner i landskapet där de bland annat fungerar som vattenreservoarer och minskar risken för skogsbränder, och de har en stor betydelse för kolinlagring vilket är en viktig del i kommunens klimatanpassning. De fungerar även som ”naturliga reningsverk” som bland annat kan bidra till minskad övergödning och grundvattenbildning, som är en del i dricksvattenförsörjningen. Dessutom är de viktiga livsmiljöer för växter, fiskar, insekter och groddjur. I Örebro kommun fanns tidigare stora våtmarksområden men många av dem har dikats ut eller försvunnit vid sjösänkningar. Att kommunen fortsätter att ha en aktiv roll i detta arbete är viktigt både ur naturvårdssynpunkt och ur ett socialt perspektiv. Det rika fågellivet i våtmarksområden gör även att de är en viktig resurs i utvecklingen av naturturism i kommunen. En annan fråga där nämndens insats är betydelsefull är anläggandet av småvatten och dammar. Dessa miljöer är viktiga för biologisk mångfald men kan också anläggas för vattenrening, till exempel för att ta hand om vatten från åkerdiken.

Nämndmål: Öka återställandet av våtmarksmiljöer och vattendrag för att motverka klimatpåverkan, främja biologisk mångfald och grundvattenbildning

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Areal anlagd och restaurerad våtmark	-	-	4 ha	5 ha

Nämndmål: Dricksvattenförsörjning är en del i den kontinuerliga översiktsplaneringen

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2024
Dricksvattenförsörjningen är inkluderad i resultaten av den översiktliga planeringen	-	-	Ja	Ja
Kommentar: Dricksvattenförsörjning i översiktlig planering handlar både om planering för nya system för vattenförsörjning, om fördröjningsytor för vattnets framfart i landskapet som ökar				

grundvattenbildningen samt strategisk bebyggelseplanering där det finns tekniska och ekonomiska förutsättningar för kommunalt VA.

Uppdrag

- Fortsätta arbetet med BRT etapp 2 och 3 tillsammans med Region Örebro län
- Arbetet med medborgardialoger inom samhällsbyggnadsområdet ska utvecklas
- Tillsammans med ÖBO och privata fastighetsägare skapa bättre förutsättningar för efterfrågade bostäder i hela kommunen
- Skapa förutsättningar för att underlätta klimatsmarta åtgärder och hållbara lösningar för nybyggnation och befintlig byggnation
- Genom kommunövergripande arbete underlätta att hitta parkering i Örebro
- Arbeta för att naturmiljöer blir mer tillgängliga för kommuninvånare
- Med underhållsplaner som grund fortsätta arbetet för att bättre planera, prioritera och samordna kommunens investeringar (*TSN samordningsansvar*)
- Kartlägga och initiera en samordning av kommunkoncernens övergripande elförbrukning (*KS samordningsansvar*)
- Arbeta för att bevara och restaurera mark- och vattenmiljöer
- Trygghets- och säkerhetsarbetet ska utvecklas och vara en viktig aspekt i samhällsplaneringsprocessen (*KS samordningsansvar*)

Kvarstående uppdrag från ÖSB 2023

- Initiera medborgardialog kring framtidens trafik- och infrastrukturlösningar
- Underlätta klimatsmarta åtgärder och hållbara lösningar inom nybyggnation och befintlig byggnation
- Utveckla arbetet med naturvård och ökad biologisk mångfald genom att ta fram en strategi för naturvård och friluftsliv
- Arbetet med att framtidssäkra motionsspåren beträffande belysning, tillgänglighet och trygghet ska fortsätta
- långsiktigt uppdrag som är svårt att betrakta som färdigt

Näringsliv, tillväxt, civilsamhälle och kultur

I detta avsnitt redovisas nämndens egna mål relaterade till det strategiska målet inom området Näringsliv, tillväxt, civilsamhälle och kultur. Avsnittet avslutas med en beskrivning av riktade uppdrag från Kommunfullmäktige.

Mål utifrån Kommunfullmäktiges strategiska mål

Strategiskt mål 19: Örebro kommun ska erbjuda ett utvecklande, aktivt och tryggt kultur-, fritids- och föreningsliv oavsett var i kommunen människorna bor eller vilka de är * GEH-mål

Nämnden har ej utpekat huvudansvar kommer därför inte arbeta fram nämndmål till detta strategiska mål. Nämnden har dock uppdrag kopplat till målet.

Inom sitt grunduppdrag, i översiktsplanering och planprogram, skapar nämnden förutsättningar för ett utvecklande, aktivt och tryggt kultur-, fritids- och föreningsliv oavsett i kommunen människor bor.

Uppdrag

- Kartlägga de initiativ som finns där föreningsliv och fastighetsägare vill etablera idrottsytor (*KFN samordningsansvar*)

Kvarstående uppdrag från ÖSB 2023

- Ett näringslivspaket för företagande på landsbygden ska tas fram

4.3 Övriga mål och uppdrag

Strategiska styrdokument

Nämndens verksamhet bedrivs i enlighet med kommunala styrdokument. Örebro kommuns teorier, principer och målsättningar inom hållbarhetsområdet, som övergripande finns beslutade i Översiktsplanen och Program för hållbar utveckling, omsätts i det löpande i nämndens verksamhet. I arbetet tas även hänsyn till kommunala styrdokumenterna såsom strategi för arkitektur och byggande, grönstrategi, klimatprogram, trafikprogram med flera. Därutöver ska hänsyn tas till de globala och nationella målen, lagar och förordningar

Digitalisering

Ny plattform för externa webbkartan

Då den tekniska plattformen för kommunens externa webbkarta bytts under 2023 kommer kommunen ha samma tekniklösning för både den interna och externa webbkartan vilket ökar möjligheterna att samnyttja information både internt och externt samt skapa digitala medborgardialoger där kartan kan vara en del i kommunikationen.

BIM-modellen i markanvisningsprocessen

Under 2022 initierade förvaltningen implementering av BIM (Building Information Management/Modeling) genom en ny tjänst på Geodataenheten. Med hjälp av BIM kan markanvisningsprocessen utvecklas till att bli både mer effektiv och leda till rättvisare bedömningar av ansökningarna. En BIM-modell är en virtuell prototyp av verkligheten, en tredimensionell modell med datainformation som kan visualiseras, granskas och testas på olika sätt. Under 2024 kommer verksamheten att fortsätta implementeringen.

Digital tvilling med Cesium

Utveckling och testning kring digital tvilling har övergått från små avgränsade tester till att kunna börja köras i verksamheterna. Idag finns en version av Digital tvilling tillgänglig internt med bland annat terräng, byggnadsvolymer och träd. Under året kommer utvecklingen fortsätta för att implementera fler funktioner, datalager, BIM-stöd och sensorkopplingar. Det finns även tankar om att publicera en avskalad variant riktad mot allmänheten samt att eventuellt ge våra kommunala bolag tillgång till, för dem, relevanta datamängder. I och med detta kommer det under året också krävas att datamängder/lager säkerhetsklassas. Detta arbete kommer att behöva göras ihop med de enheter som äger respektive datamängd/lager. Detta kommer även innebära en ny server externt samt arbete för IT att sätta upp brandväggslösningar för de kommunala bolagen.

Drönarverksamhet

Då drönarverksamheten ökar inom kommunen finns ett behov att ta fram en enhetlig struktur och organisation. På förvaltningens Geodataenhet har drönarverksamheten utvecklats och fram till nu har enheten utfört drönarflygningar både till egna inmätningar och på uppdrag åt andra. Det är även enhetschefen på Geodata som är utsedd drönaroperatör inom kommunen, en funktion som krävs för att få bedriva drönarverksamhet. Det ökade behovet av samordning inom området har aktualiserat en översyn av kommunens drönarverksamhet. Geodataenheten tillsammans med Teknik- och serviceförvaltningen tar fram förslag till en ny kommunal drönarflygningsorganisation som planeras att beslutas och implementeras under 2024.

5 Planering för nämndens resurser

Nämnden är ansvarig för den verksamhet som bedrivs och att de resurser som Kommunfullmäktige tilldelat i budgeten används på så sätt att målen för verksamheten uppnås. Vid konflikt mellan ekonomi och verksamhet, är det ekonomin som utgör gränsen för verksamhetens omfattning. Nämnder har, utöver vad som anges i anvisningar från Kommunstyrelsen, alltid ett ansvar att på eget initiativ informera Kommunstyrelsen om förändrade förutsättningar eller händelser som kan vara av betydelse för den kommunövergripande uppföljningen och styrningen av verksamheten. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs god planering av varje nämnds resurser. I detta kapitel redogörs för resursen ekonomi. Övriga resurser (kompetensförsörjning, lokalförsörjning och digitalisering) beskrivs i kapitel 4.

5.1 Ekonomi

I kapitel 4, under ”Utgångspunkter för Örebro kommuns verksamhet” sammanfattas planeringen för hur nämnden ska bidra till effektivitet genom en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser. I det här avsnittet redogör nämnden för det kommande verksamhetsårets ekonomiska förutsättningar.

5.1.1 Markplanerings- och exploateringsnämndens samlade ekonomi

Markplanerings- och exploateringsnämndens budgetram för 2024 uppgår till 87,2 mnkr.

Markplanerings- och exploateringsnämnd	Belopp tkr
Utgående ram 2023	80 686
Lönkompensation 3 mån 2023	523
PO-pålägg 1,22 %-enheter	575
Internränta 0,75 %-enheter	5 982
Effektiviseringskrav	-564
Rambudget 2024	87 202

Bild: Nämndens samlade ekonomi

För budgetåret har nämnden tilldelats kompensation för tre månader löneöversyn 2023 på 0,5 mnkr tkr samt kompensation för ett nytt pensionsavtal som innebär ett högre PO-pålägg. Kompensationen uppgår till 0,6 mnkr. Kommunens höjda internränta ger merkostnader i nämnden och kompenseras med 6,0 mnkr Effektiviseringsuppdraget för 2024 uppgår till totalt 0,6 mnkr.

Försäljning av tomträtter påverkar verksamhetens intäkter utan att minska dess kostnader. När tomträtter säljs kan ett positivt försäljningsresultat redovisas, men de årliga avgäldsintäkterna sänks i takt med att försäljningar genomförs. Kommunen har nu nått en kritisk punkt där bedömningen är att de årliga avgäldsintäkterna snabbt kommer minska och att nämndens verksamhet inte kan kompensera med andra intäkter. Gällande skogen är bedömningen att de kommande årens ekonomiska avkastning kommer vara lägre än de föregående 5-10 åren. Anledningen är en kombination av att färre stora avverkningar planeras samt att kommunen i större utsträckning tar hänsyn till rekreations- och ekologiska värden. Skogens funktion i kommunens klimatarbete och de ekonomiska konsekvenserna avses redovisas i den kommande klimatstrategin.

5.1.2 Politiska prioriteringar

Exploateringsverksamheten har under de senaste åren börjat tillämpa nya redovisningsriktlinjer - därav har en driftbudgetpost skapats inom nämndens ram. Tillsammans med de generella kostnadsökningarna för kommunens investeringar sätter detta exploateringsverksamheten i fokus. En väl fungerande exploateringsverksamhet är viktig för Örebro tillväxt och det krävs en tidsmässig flexibilitet och ett handlingsutrymme med tillräckligt stora ekonomiska ramar för att det ska fungera optimalt.

För driftbudgeten är fokus för nämnden en budget i balans.

5.1.2.1 Ekonomi i balans

Förutom de effektiviseringsuppdrag som tilldelats Markplanerings- och exploateringsnämnden har verksamheterna drabbats av lägre intäkter som inte skapar motsvarande lägre kostnader. Framst försäljning av tomträtter som ger lägre intäkter från hyror och arrenden samt lägre avverkning av skog som minskar intäkterna jämfört med tidigare år.

Nämnden har vid ingången av 2024 en negativ avvikelse mot budget på 4,2 mnkr. Avvikelserna avser uteblivna intäkter för tomträtter till följd av försäljning, lägre intäkter för avverkning av skog samt inom projektledning där intäkter från portföljen "Den växande kommunen", inte längre utgår. Arbetet pågår för att ta fram åtgärder för en ekonomi i balans. I samband med arbetet kommer ombudgeteringar inom nämnden att ske.

5.1.2.2 Planeringsreserv

Markplanerings- och exploateringsnämndens planeringsreserv för 2024 uppgår till 185 tkr och planeras användas till eventuella oplanerade uppdrag inom nämndens område.

5.1.3 Budgetramar per verksamhetskod

Markplanerings- och exploateringsnämndens verksamheter delas upp i verksamhetskoderna nämnd- och styrelseverksamhet, fysisk och teknisk planering, parker, mark inklusive bostadsverksamhet, kollektivtrafik samt gemensam fastighetsverksamhet. Verksamhetskoderna används främst för jämförelse med andra kommuner.

Verksamhet / Kontoslag Belopp tkr	Budget 2023	Budget 2024
1000 Nämnd- och styrelseverksamhet	-1 401	-1 360
2000 Fys o tekn plan, bostadsförb	-70 632	-76 872
2500 Parker	-22 903	-22 708
800 Mark inkl. bostadsverksamhet	17 694	16 435
8300 Kollektivtrafik	-7 012	-6 862
9300 Gemensam fastighetsverksamhet	1 960	4 165
Summa Markplanerings- och exploateringsnämnden	-82 293	-87 202

Bild: Ramar per verksamhetskod

Parker avser verksamheten inom Naturvården samt övrig mark inom Fastigheter. Inom Fastigheter finns även tomträtter som redovisas inom Mark inkl. bostadsverksamhet samt Kultur- och fritidsfastigheter som redovisas inom Gemensam fastighetsverksamhet. Både Naturvården och Fastigheter tillhör Mark- och exploateringsverksamheten. Kollektivtrafiken redovisas inom Stadsmiljö och trafik och tillhör Stadsplanering.

5.1.4 Intäkts- och kostnadsutveckling

Markplanerings- och exploateringsnämndens nettokostnad tillåts öka med 3,1 mnkr jämfört med prognosen 2023 och ändå ha en budget i balans. Både intäkter och kostnader förväntas öka bland annat till följd av höjd internränta.

Kontogrupp (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Intäkter	280 062	240 531	231 904	246 870
Summa intäkter	280 062	240 531	231 904	246 870
Köp verksamhet	-143 176	-110 589	-110 341	-115 562
Personalkostnader	-72 932	-90 114	-81 741	-88 564
Lokalhyror	-37 079	-41 777	-41 779	-42 623
Entreprenad- o fastighetskostnader	-67 155	-64 099	-63 835	-64 002
Övriga kostnader	-25 728	-16 245	-18 315	-23 323
Summa kostnader	-346 070	-322 824	-316 011	-334 072
Nettokostnad totalt	- 66 007	- 82 293	- 84 107	- 87 202

Bild: Intäkts- och kostnadsutveckling

5.1.5 Enheternas budgetramar

Markplanerings- och exploateringsnämnden delas organisatoriskt in i Nämnd, Ledning, Mark- och exploateringsavdelning samt Stadsplanering.

Verksamhetsområde (Belopp tkr)	Budget 2023	Budget 2024
Nämnd	-1 401	-1 360
Ledning	-11 844	-16 284
Mark- och exploateringsavdelning	-27 286	-27 945
Stadsplanering	-41 763	-41 614
Nettokostnad	-82 293	-87 202

Bild: Enheternas budgetramar

Inom **Ledning** finns ofördelad budget för höjd internränta. Budget fördelas till respektive verksamhet när fördelningsunderlag är framtaget. Inom Ledning ingår Staben som även är stödfunktion till Bygg- och miljönämndens verksamheter.

Den utökade budgeten inom **Mark- och exploateringsavdelningen** beror bland annat på lägre intäkter från tomträtter och skog samt ökade kostnader för internränta. Mark- och exploateringsavdelningen omfattar enheterna Exploateringsenheten, Projektledningsenheten, Naturvårdsenheten samt Fastighetsenheten. En negativ avvikelse om 4,2 mkr på grund av minskade intäkter förväntas. För att nå en budget i balans kommer åtgärder enligt bilaga 3 hanteras och utvärderas under inledningen av 2024. Nya beslut om intäkter och försäljningar inom kommunens tomträttsbestånd måste fattas under 2024. Underskottet kommer till viss del att balanseras upp av 2024-års personalbudget. Restriktivitet vid tillsättningar vid ledigheter och tillfälliga vakanser kommer att tillämpas

Stadsplanerings budget har reducerats med effektiviseringskravet på 0,6 mnkr. Stadsplanering omfattar enheterna Översiktsplanering, Stadsmiljö och trafik, Geodata samt Detaljplanering.

5.1.6 Investeringar och lokalförsörjning i investeringsprogrammet

I investeringsprogrammet sammanställs kommunens driftkostnadskonsekvenser till följd av genomförd investering oavsett om det är kommunen eller extern part som genomför den. Kommunens egna investeringar sammanställs i en investeringsbudget

med budget för aktuellt år och tre år i plan och delas upp på investeringar i skattefinansierad- och taxefinansierad verksamhet. Investeringar i kommunens verksamhetslokaler sker i huvudsak av de kommunala fastighetsbolagen samt i mindre omfattning av annan extern part. Det innebär att kommunen inte har någon investeringsutgift för dessa investeringar, men investeringen medför en framtida hyreskostnad och andra driftkostnadskonsekvenser för kommunen.

Oavsett om det är kommunens egen investering eller investering som genomförs av kommunalt bolag eller extern part ska beräknad driftkostnadskonsekvens framgå samt hur denna ska finansieras. För kommunens egna investeringar utgörs driftkostnadskonsekvensen av kapitalkostnad (avskrivning + internränta) samt eventuell annan övrig driftkostnad. För lokalinvesteringar av kommunalt bolag eller annan extern part utgörs driftkostnadskonsekvensen av beräknad hyreskonsekvens. Finansiering kan ske inom egen ram, inom avsatt volympott, av KS-anslag eller via intäkter från taxa.

Kommunen har stora behov av investeringar men budgetutrymmet och verksamheternas kapacitet gör att prioriteringar måste göras. En utförlig beskrivning av investeringsplanerna presenteras i Moe 569/2023. Nivån på Örebro kommuns skattefinansierade investeringar begränsas av Örebro kommuns finansiella mål om 100 procent självfinansieringsgrad, vilket innebär att kommunen inte ska låna för att finansiera investeringar. Vilken nivå som beräknas kan fluktuera mellan åren då det bland annat beror på prognostiserat resultat för året. För 2024 är total investeringsbudget för Örebro kommuns skattefinansierade investeringar i dagsläget beräknad till 578,7 mnkr. Utifrån övriga nämnders lyfta behov uppgår Markplanerings- och exploateringsnämndens budget för skattefinansierade investeringar till 333,6 mnkr. Övriga ej finansierade driftkostnader för kommunen totalt beräknas bli 6,2 mnkr för 2024.

Investeringar (belopp tkr)	Investerings- budget 2024	Driftskostnad kapitalkostnad	Driftskostnad övrigt, ej finansierat
Trafik- och miljöinvesteringar	-93 150	-4 453	-1 830
Fastighetsinvesteringar	-67 450	-3 091	-2 139
Exploateringsinvesteringar	-172 000	-6 394	-2 225
Tillgänglighetsåtgärder	-1 000	-63	0
Totalt investeringar	-333 600	-14 001	-6 194

Bild: Investeringar 2024 med driftkostnadskonsekvenser

Trafik- och miljöinvesteringar

Total budget för trafik- och miljöinvesteringar uppgår till 93,2 mnkr. Budgeten omfattar områdena city, stadsmiljö, Åstaden, trafik, kollektivtrafik, naturvård, vatten, kulturmiljö samt Karlslund. Budgeten avser nyttjas till många olika typer av objekt men bland annat investering i gång- och cykelpassage Landbotorpsallén, cykelparkering, signalreglerad korsning Oskarsvägen/Universitetsallén på grund av nya brandstationen, åtgärder för nytt stadslinjenät, BRT delsträcka 7 - 8 på etapp 1, Brunnsparken, grönstråk Aspholmen, start för projektering Fisktorget, utveckling av området runt slottet, sociala – och ekologiska natur- och vattenvårdsinvesteringar, upprustning terrassmurar Karlslunds herrgård, utveckling av Karlslundsområdet med gång och cykelbro mellan Hästhagen och Strömsborg med mera.

Driftkostnadskonsekvens är beräknad till totalt 6,3 mnkr där 4,5 avser kapitalkostnader medan övriga ökade driftkostnader är beräknade till 1,8 mnkr. Kapitalkostnaderna finansieras via skattefinansierad volympott med 4,2 mnkr medan 0,2 mnkr finansieras via hyresintäkter. Det saknas i dagsläget princip för kompensation för de övriga driftkostnaderna till ansvarig nämnd. Dessa kostnader kommer belasta ansvarig nämnd

när investeringarna är färdigställda och om ingen kompensation tilldelas nämnderna för beräknade ökade driftkostnader kommer de ökade driftkostnaderna behöva finansieras inom egen ram och därmed generera ett dolt ”extra” effektiviseringskrav.

Markinköp, fastighets- och lokalinvesteringar

Total budget för markinköp, fastighets- och lokalinvesteringar uppgår till 67,5 mnkr varav 10,0 mnkr avser investeringar inom Kultur- och fritidsnämnden. Budgeten avser nyttjas till fastighetsförvärv, akuta åtgärder och myndighetsbeslut, energiåtgärder, ridanläggning i Karlslund, hyresgäst Anpassningar, fastighetsinvesteringar inre och yttre underhåll på kommunens egenägda fastigheter och bostadsrätter.

Driftkostnadskonsekvens är beräknad till 5,2 mnkr där kapitalkostnaderna uppgår till 3,1 mnkr och övrig drift till 2,2 mnkr, och vilka båda finansieras inom befintlig ram och främst tas ut via internhyror.

Exploateringsinvesteringar

Budget för exploateringsinvesteringar uppgår 2024 till 172 mnkr. Budgeten omfattar flera exploateringsobjekt bland annat norra Marieberg både verksamhetsområde och bostadsområde, Norra Ormesta samt färdigställande av Heden.

För exploateringsinvesteringarna finns avsatt volympott för ökade kapitalkostnader (avskrivning och ränta) och beräknas till 6,4 mnkr. Övriga ökad driftkostnad avseende skötsel av nya ytor (gator och parker) är beräknade till 2,2 mnkr och kommer efter färdigställande belasta Teknik- och servicenämnden. I dagsläget finns ingen princip för att kompensera Teknik- och servicenämnden för dessa ökade driftkostnader, vilket innebär att om ingen kompensation utgår kommer Teknik- och servicenämnden att behöva hantera det utökade åtagandet inom sin befintliga budget.

Tillgänglighetsanpassningar

Budget för tillgänglighetsanpassningar uppgår till 1,0 mnkr med kapitalkostnader på 63 tkr som kompenseras med riktade KS-medel.

Investeringar i plan 2025 – 2027

För perioden 2025 till 2027 planeras investeringar för totalt 1 106,4 mnkr. Samtliga investeringar ger ej finansierade driftskostnader på totalt 23,9 mnkr för mottagande verksamheter att hantera i befintlig ram när investeringarna är färdigställda.

Investeringar (belopp tkr)	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Trafik- och miljöinvesteringar	-147 861	-150 495	-206 100
Fastighetsinvesteringar	-54 976	-63 335	-62 827
Exploateringsinvesteringar	-136 963	-135 000	-145 867
Tillgänglighetsåtgärder	-1 000	-1 000	-1 000
Totalt investeringar	-340 800	-349 830	-415 794

Bild: Investeringar 2025-2027

Investeringar (belopp tkr)	Driftskostnad kapitalkostnad 2025	Driftskostnad övrigt, ej finansierat	Driftskostnad kapitalkostnad	Driftskostnad övrigt, ej finansierat	Driftskostnad kapitalkostnad	Driftskostnad övrigt, ej finansierat
Trafik- och miljöinvesteringar	7 254	4 015	6 954	3 977	10 213	5 512
Fastighetsinvesteringar	2 524	1 852	2 368	1 785	2 343	1 783
Exploateringsinvesteringar	4 878	1 669	3 827	1 669	3 827	1 669
Tillgänglighetsåtgärder	63	0	63	0	63	0
Totalt investeringar	14 719	7 536	13 212	7 431	16 446	8 964

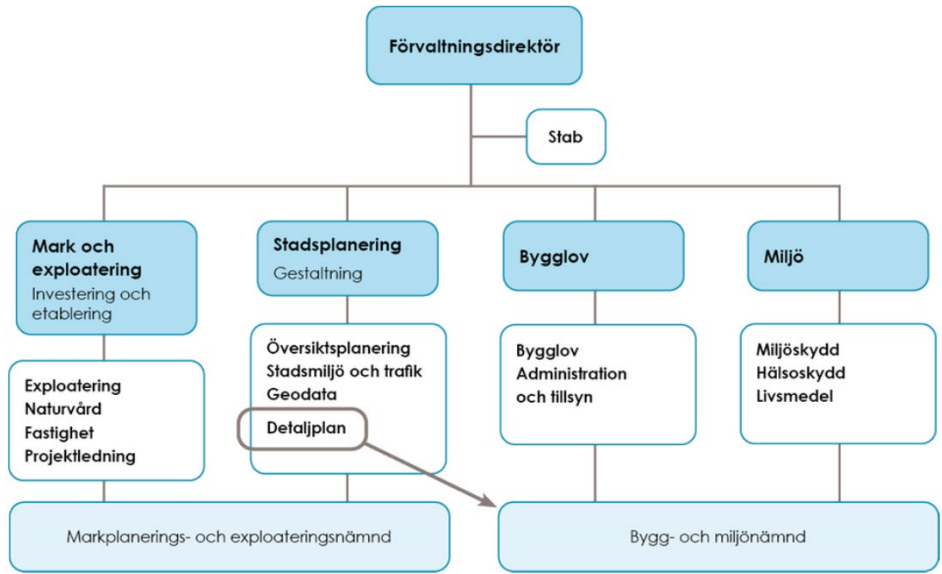
Bild: Driftskostnadskonsekvenser 2025-2027

Bilagor

Bilaga 1 Översikt över verksamhetens utveckling

	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	156 381	156 987	158 057	159 050	160 138
- Kvinnor	78 771	79 114	79 669	80 129	80 636
- Män	77 590	77 873	78 388	78 921	79 502
Anställda inom Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare					
- Totalt	-	-	-	192	Oförändrat
- Kvinnor	-	-	-	120	Oförändrat
- Män	-	-	-	72	Oförändrat
Antal visstidsanställda, årsarbetare					
- Totalt	-	-	-	8	Oförändrat
- Kvinnor	-	-	-	3	Oförändrat
- Män	-	-	-	5	Oförändrat
Mark och exploatering					
Sålda tomter småhus	25	26	1	8	50
Sålda tomter flerbostadshus	7	5	2	3	3
Sålda tomter verksamhet	10	9	4	5	10
Antal byggklara småhustomter för försäljning	10	9	13	20	127
Naturvård					
Antal kommunala natur- och kulturresevat	21	21	21	21	21
Kollektivtrafik					
Stadstrafik					
Antal resor	5 000 000	5 000 000	7 028 326	7 500 000	Oförändrat
Kommentarer					

Bilaga 2 Nämndens organisation

Bilaga 3 Beslutade åtgärder

Tabell: Beslutade åtgärder

Beslutad åtgärd 1	Besluts-datum	Diarie-nummer	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hittills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
<p>Tomträtt som en finansiell tillgång</p> <p>En utredning genomförs för att avgöra om nämnden kan öka avgäldsintäkter från tomträtter:</p> <p>1) Införa ett tidsbegränsat stopp av friköp av tomträtter, vilket kräver revidering av tidigare inriktningsbeslut från PNS (SAM 857/2019) och KS.</p> <p>2) Utredda tvingande nyupplåtelse för vissa typer av projekt eller för vissa motparter, ex småhustomter eller inom kommunkoncernen.</p>			0,5	1-5 mnkr per år		Pausade friköp gör att avgälderna slutar sjunka, och på sikt kan de åter öka. Med tvingande nyupplåtelse skulle avgälderna öka ännu snabbare. Dock stor negativ näringslivspolitisk effekt.
Kommentar:						
Beslutad åtgärd 2	Besluts-datum	Diarie-nummer	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hittills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
Kommentar:						

Bilaga 4 Reglemente Markplanerings- och exploateringsnämnden

Markplanerings- och exploateringsnämnden består av 15 ledamöter av 9 ersättare.

Ansvarsområde

Nämnden företräder kommunen som ägare av kommunens markreserv, exploateringsfastigheter och de fastigheter där det inte är föreskrivet att annan nämnd ska företräda kommunen som ägare.

Nämnden ska besluta om inlösen enligt plan- och bygglagen, avtal om fastighetsreglering enligt fastighetsbildningslagen och besluta om förvärv och överlåtelse av fastighet eller fastighetsdel för en köpeskilling eller ersättning upp till tio (10) miljoner kronor. Vid byte av fastighet gäller samma beloppsgräns utifrån bedömt marknadsvärde. Nämndens beslutanderätt om överlåtelse eller förvärv av fastighet eller fastighetsdel avser inte ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nämnden har rätt att förvärva nyttjanderätt till fast egendom som inte avser förvärv av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Samtliga förvärv och överlåtelser ska ske inom av Kommunfullmäktige fastställd kostnadsram och andra riktlinjer beträffande belopp och villkor i övrigt.

Nämnden ansvarar för

- antagande av planprogram som avses i 5 kap. 10 § plan- och bygglagen. Nämnden får även besluta att ändra eller upphäva sådana
- ordnandet av allmänna platser enligt 6 kap. 18 § plan- och bygglagen
- att bistå Kommunstyrelsen i arbetet med sådan översiktlig planeringen som avses i 3 kap. plan- och bygglagen
- att bistå Kommunstyrelsen i arbetet med att upprätta förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen enligt lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar
- att bistå Kommunstyrelsen i arbetet med att upprätta förslag till exploateringsriktlinjer
- ärenden där kommunen är part enligt 51–53 §§ lagen om allmänna vattentjänster. Beredning av ärende om att visst markområde ska ingå i verksamhetsområde enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster
- inom sitt verksamhetsområde inneha bostadsrätter med en rätt att förvärva och överlåta bostadsrätter för en köpeskilling upp till tio (10) miljoner kronor. I förvaltningen ingår att upplåta bostadsrätter med hyresrätt
- att ingå exploateringsavtal enligt 6 kap. 39 § plan- och bygglagen
- att påkalla förrättning med stöd av 18 § första stycket p.3 anläggningslagen och påkalla fastighetsreglering med stöd av 5 kap. 3 § tredje stycket fastighetsbildningslagen.
- namnsättning av stadsdelar och områden
- natur- och miljöfrågor som inte innebär myndighetsutövning och verka för en god miljö- och naturvård i kommunen
- skötsel av natur- och kulturresevat samt bereda ärenden om bildande av natur- och kulturresevat.

Uppdrag och verksamhet

Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Nämnden ska följa det Kommunfullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Nämnden ansvarar inom sitt verksamhetsområde för att arbeta för en långsiktig hållbar utveckling i Örebro kommun utifrån av Kommunfullmäktige fastställda styrdokument.

Nämnden ansvarar vidare för

- styrdokument och verksamhetsstyrning inom de ramar Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen anger
- lokalförsörjningsplanering inom sitt verksamhetsområde och rapporterar till Kommunstyrelsen
- att kontakt och dialog med medborgare och medborgargrupper skapas och upprätthålls samt att utveckla medborgarinflytande
- att följa samhällsutvecklingen och ta de initiativ och vidta de åtgärder som krävs.

Nämnden ska reformera det kommunala regelbeståndet inom nämndens verksamhetsområde.

Organisation inom verksamhetsområdet

Nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av Kommunfullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

Personalansvar

Nämnden är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av Kommunstyrelsen. Nämnden har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt verksamhetsområde med undantag av de frågor som anges i Kommunstyrelsens reglemente.

Behandling av personuppgifter

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet med undantag för det ansvar som åvilar Kommunstyrelsen enligt reglemente, för behandling av personuppgifter som är gemensam för hela kommunen.

Nämnden ska utse dataskyddsbud.

Informationsäggande, hantering och arkivering

Nämnden är ägare av den information som uppstår och hanteras i dess verksamhet.

Nämnden ansvarar för att dess arkiv, samt av nämnden övertagna arkiv, vårdas enligt arkivlagen, och på det sätt som framgår av kommunens arkivreglemente.

Nämnden är ansvarig för informationssäkerheten inom sitt verksamhetsområde. Arbetet med informationssäkerhet ska bedrivas systematiskt enligt gällande författningar.

Uppföljning och rapportering till Kommunfullmäktige

Nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet.

Nämnden ska två gånger per år redovisa till Kommunfullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som Kommunfullmäktige har lämnat till dem

- i reglemente
- genom finansbemyndigande.

Nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till den fullgjorts.

Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställs av Kommunfullmäktige. Redovisningen lämnas till Kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar.

Information och samråd

Kommunstyrelsen, övriga nämnder och kommunalråd ska i möjligaste mån från nämnden erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnden ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör Kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Nämnden ska ansvara för att samordna insatser för samverkan med lokala, regionala och nationella aktörer. Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda.

Nämnden beslutar om formerna för samrådet.

Delegering från Kommunfullmäktige

Nämnden får i mål och ärenden där nämnden för kommunens talan, med för kommunen bindande verkan, träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Processbehörighet

Nämnden har inom sitt verksamhetsområde rätt att själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden, om inte någon annan ska föra kommunens talan på grund av lag eller annan författning eller beslut av Kommunfullmäktige.

Självförvaltningsorgan

Nämnden får uppdra åt ett självförvaltningsorgan, såsom exempelvis intraprenader, att helt eller delvis sköta driften av en viss anläggning eller en viss institution. Nämnden får uppdra åt självförvaltningsorganet att besluta på nämnden vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Nämnden ska i en arbetsordning fastställa självförvaltningsorganets uppgifter, sammansättning, arbetsformer och mandattid.